

svobodo ter povečali svojo domovino, so se odprle v naši državi za Hrvate in Srbe ječe in njihovo svobodo se je uklenilo v verige. Na ta način si hočemo pridobiti prijateljev na Balkanu! Potem pa še pride dvorni svetnik g. Kuranda in pravi, da se bo vse popravilo z uvozom srbskih volov. (Veselost.)

Zadnji čas se sicer zopet govori o ustavni rešitvi hrvaškega vprašanja, toda kako malo resno se misli na to, je razvidno iz tega, da iščejo na Hrvaškem ljudi, ki bi bili pripravljene, izdati svoj narod in izročiti hrvaško ustavo Ogom. To so ljudje, katerim je celo vlada nadela ime: „propalice“. (Živahni kliči: Čujte! Čujte!) Hrvaško vprašanje, ta najobčutnejša rana na našem državnem telesu, pa ne bo prej rešeno v blagor skupne monarhije, dokler se hrvaških dežela popolnoma ne odzame pogubonosnemu vplivu Madžarov in se jim v okvirju monarhije ne da svobode.

Nemci tlačijo Slovence.

Gospoda moja! Ne smemo se varati. Kljub osvobodilnim vojskam in njih velikim uspehom, ostane tudi za naprej težišče naše zunanje politike še vedno na jugu države. Avstro-Ogrska ostane še nadalje največja jugoslovanska država, v kateri prebiva nad 8 milijonov Jugoslovancev. Slo se bo v bodoče za to, katera država si bo znala pridobiti Jugoslovane. V tem oziru že danes lahko izjavimo, da smatramo za prave veleizdajalce tiste, ki bi pospeševali zatiranje Jugoslovancev v to ali onostranski državni polovici. (Pritrjevanje.) Avstro-Ogrska ne sme biti nemško-madžarska država; nemško in madžarsko zatiranje mora izginiti. Prenehati mora, da bi se Slovencem na Koroškem, kakor v kakem turškem vilajetu, kratile njihove narodne pravice. Ne gre, da se Slovenci na Stajerskem z največjo odporno silo branijo pomembnejših navalov in da so Slovenci na Primorskem kljub svoji veliki večini izročeni italijanski premoči. Prenehati mora, da se v Dalmaciji uvaja prisilno vojaško upravo, da morajo vsi za vojno sposobni možje v deželi v škodo poljedelstva po cele mesece ostati pod orožjem. Ne gre, da bi se s pomadžarjevanjem in pomemčevanjem v Bosni in Hercegovini pripravljala tla za upore in da se skopemu ustavnemu življenju teh dežel stavlja največje ovire. Kar se pa posebej tiče Hrvaške, se jo mora hitro odvzeti madžarskemu vplivu. Tudi ne gre, da bi se Jugoslovancem ovirala pot do vladarskega prestola, kajti značilno je, da se še ni nikdar zgodilo, da bi prišel tudi kak Jugoslovanc v kronski svet. (Res je!) Jugoslovanci v avstro-ogrski monarhiji ne škilijo čez meje in ne iščejo svoje bodočnosti izven države, zahtevajo pa iste pravice in prostosti, kakor jih imajo drugi narodi, da morejo v omiki in gospodarstvu napredovati. Mi nočemo nemško-madžarske monarhije, mi hočemo, da je naša država pravična z vsemi narodi. (Pritrjevanje.)

Skrajni čas.

Ali se bodo te naše želje izpolnile, kojih uresničenje bi nas usposobilo, da bi imeli dovolj privlačne moči na Jugoslovane izven naše države? Odkrito izpovemo, da od vlade in strank ne pričakujemo ničesar. Celotista stranka, v katero smo postavili mnogo upanja, je pustila pred kratkim cesarsko pesem pridušeno igrati, da je mogla tem krepkeje zadoneti „Die Wacht am Rhein“. V znamenje nemške nestrpnosti je ta nekdanja državna stranka razobesila celo frankfurtsko zastavo. (Čujte!)

Samo eno upanje še živi v nas Jugoslovancih, in to je: vladarska rodbina. Ona je močna dovolj, da, oprta na še zanesljivo armado, uniči dualizem. Zadnji čas je, da se država po narodnostih preosnuje, da se Jugoslovane državno-pravno zedini in se na razvalinah dualizma razvije nova, velika, svobodna, vsem narodom enako pravična habsburška država. (Živahno pritrdjevanje.)

Na Balkanu.

Bolgarija je v vojski največ trpela, kajti proti njej je bila obrnjena glavna moč turške armade. Zrtvovala je največ vojaštva in največ denarja. Srbija in Grška sta doprinesli primeroma malo žrtve, več kot te dve državi, je trpela še Črna gora. Razumljivo je potemtakem pač, da si Bolgarija želi skorajšnjega miru. Je res, da je sedaj že premirje in je minilo prelivanje krvi, toda pod orožjem mora vendar imeti vse svoje vojaštvo. In koliko to stane, vemo letos tudi mi v Avstriji. A ni samo denarne škode pri tem, ampak tudi gospodarska, kajti hiše in cele vasi so brez moških in se ne morejo opraviti težja gospodarska dela. Srbija in Grška nočeta podpisati mirovnih pogojev, kakor so jih predlagale velesile, ki jih je sprejela Turčija in na tihoma tudi balkanske države. Sedaj zahtevata Srbija in Grška nekatere izpremembe v pogojih. Od teh je najvažnejša ta, da naj bodo zastopniki balkanskih držav imeli na mednarodni finančni skupščini v Parizu iste pravice kakor zastopniki velikih držav. Ta skupščina v Parizu bo rešila vprašanje vojne odškodnine in razdelitve turškega državnega dolga. Bolgarija kot zvesta zaveznica mora seveda te zahteve podpisati, vendar bi danes rajši sklenila mir nego jutri. Vendar je upati, da se velesile tem izpremembam ne bodo več dolgo upirale in jih bodo kmalu dovolile. Potem se podpiše začasni mir in začne pogajanja za sklep končnega miru med Turčijo in balkanskimi državami.

Napetost med Bolgarijo in Srbijo ter med Grško traja naprej. Prihajajo tudi vesti o tajni zvezi med Srbijo in Grško proti Bolgarski, toda danes še

ne moremo reči kaj je na teh govoricah resnica in kaj ne.

Boji med Grki in Bolgari.

Napetost med Grki in Bolgari radi razdelitve zavzetega ozemlja se je razvila tako daleč, da so se že začeli med njimi bojni spopadi. Boji se vrše med grškimi in bolgarskimi četami severovzhodno od Soluna. Bolgari pošiljajo dan za dnevom nove čete proti Grkom. Pretečeni teden sta se vršila dva velika spopada grških in bolgarskih čet. Pri Angisti blizu Seresa je trajal boj celo 2 dni in 2 noči (21. in 22. maja). Bolgari, ki so vedno dobivali pomoč in so se zelo hrabro borili, so Grke premagali in jih pogнали v beg. Na bojišču je ostalo baje 2000 mrtvih in ranjenih. Bolgari so zavzeli po kratkem boju tudi mesto Nigrito, ki leži med Seresom in Solunom. Na bolgarski strani se je borilo 60.000 mož. Bolgari prodirajo vedno dalje proti Solunu. Večji boji so se vršili tudi pri Rasolinosu in Sohosu. Povsod so bili Bolgari zmagovalci. Domnevá se, da imajo Bolgari namen, obkoliti s svojo armado Solun in tako prisiliti Grke, da ga odstopijo Bolgarom.

Grki so poslali svoje bojno brodovje pred mesti Kavala in Dedeagač ob obali Egejskega morja, da bi Bolgare prestrašili. Ko je dne 25. maja križarilo nekaj grških ladij pred pristaniščem Kavala, so Bolgari iz obrežnih topov začeli streljati na grške ladje, katere so pa takoj odplule, ne da bi odgovorile na ogenj. — Grški kralj Konstantin se nahaja v Solunu in bo sam prevzel poveljstvo nad grškimi četami.

Tajne zveze.

Bolgari so imeli v vojski s Turčijo velike izgube. Po zanesljivih poročilih je na Bolgarskem padel vsak četrti mož na bojnem polju ali mrtev ali pa ranjen. Desetletja bo bolgarski narod trpel te hude rane. In sedaj mu preti nevarnost, da mora zgrabit za orožje proti lastnim zaveznikom. Pred vojno so se namreč balkanski zavezniki že domenili, kje bo šla nova meja med posameznimi državami, če se posreči premagati Turčijo. Mesta: Bitolj, Veles, Ohrida, Florina, Solun in še nekatera druga mesta na desnem bregu Vardarja bi naj pripadla Bolgarom. Toda Srbi, oziroma Grki, so vsa ta mesta in pokrajine nižje od Vardarja si samovoljno med seboj razdelili ter sklenili nekako tajno zvezo ter se hočejo podpirati v morebitnem boju proti Bolgarom, ki vstrajajo pri prvotni pogodbi. Med tem pa, ko se Grki in Srbi vežejo proti Bolgarom, se je tudi Bolgarija ozrla okoli za pomočnike ter je baje sklenila tajno zvezo z Rumunijo in Avstrijo. Če je na teh vesteh kaj resnice, bo pokazala bodočnost.

Silistrija.

Kakor poročajo iz Bukarešta, je imel izvršilni odbor liberalne stranke sojo, v kateri je strankin načelnik Bratianu razvil vsebino peterburškega zapisa bolgarsko-rumunškega dogovora radi odstopa Silistrije, ki določa: 1. Silistrija z okolišem 3 km se odstopi Rumuniji; 2. Rumunija ima pravico, vzdrževati rumunske šole in cerkve v Macedoniji; 3. Rumunija ima pravico, utrditi svojo mejo proti Bolgariji, dočim Bolgarija tega ne sme; 4. Rumunija prizna odškodnino tistim silistrijskim prebivalcem, ki se hočejo izseliti. Odškodnino bo določala posebna komisija, obstoječa iz Bolgarov in Rumuncev. — Rumunski ministrski predsednik Majorescu je v zbornici razložil politiko Rumunije za časa balkanske vojske in je dokazal, da Rumunija ni mogla začeti vojske z Bolgarijo, ker bi bila Rusija v tem slučaju polegnila z Bolgarijo.

Hrvaški orožniki za Skader.

Ogrski domobranski minister je izdal okrožnico, da naj se javi do 150 orožnikov, ki so zmožni hrvaškega jezika in bi bili pripravljene, iti služiti v Skader. Ako se toliko orožnikov ne oglasi prostovoljno, bodo ostali s silo določeni.

Avstrijska patrolja prestopila črnogorsko mejo.

Iz Gorkovca v Krivošiji ob črnogorsko-avstrijski meji, kjer se nahajajo avstrijske vojaške barake, se je podala dne 15. maja patrolja na črnogorsko mejo, da jo obhodi (reknoscira). Patrolja je obstojala iz rezervnega poročnika Knolla, rezervnega kadeta Mainca in 6. mož trdnjavskega topničarskega polka št. 5. Patrolja je šla na goro Berčina (ki je znana našim vojakom iz l. 1878); severovzhodno od Gorkovca. Vsled hude megle in dežja je patrolja zgrešila pravo pot ter je prestopila črnogorsko mejo. Zašla je 2 km daleč v Črno goro. Pri Jardinovem dolu se prijela patrolja črnogorske čete. Patroljo so odvedli Črnogorci v bližnjo črnogorsko garnizijo. Po pojasnilu od strani Avstrijecev je črnogorsko ministrstvo določilo, da se avstrijska patrolja izpusti. Dne 16. t. m. se je četa zopet vrnila v Gorkovac.

Rezervisti na dopustu.

Kakor smo že zadnjič poročali, se je vojaška uprava v ožgled razpravam v državnem zboru vendar odločila, da bo odpuščenih 50.000 rezervistov. Le rezervisti, ki službujejo v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, za enkrat še ne bodo odpuščeni. Vendar pa je vojaško poveljstvo dovolilo, da sme pri četah v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji menjavaje se dobiti po 8% vojakov 14dnevni dopust. — Dodatno se še poroča, da je vojni minister izjavil nekemu odposlanstvu kmečkih poslancev, da od omenjenih 50.000 odpuščenih rezervistov pripade 30.000 mož letniku 1909.

Nadalje je vojno ministrstvo tudi določilo, da se odpušijo rezervisti pri 15. in 16. koru, in sicer letniki 1910 in 1911.

Državni zbor.

Dne 20. maja se je začela v državni zbornici razprava o naši zunanji politiki. Ministrski predsednik grof Stürgkh je ta dan položil na zbornično mizo začasni proračun za drugo polovico letošnjega leta in podal ob tej priliki v daljšem govoru sliko o našem notranjem in zunanjem političnem položaju. Toda povedal ni ničesar posebno zanimivega. Vse, kar je povedal, je javnost vedela že prej. Zato bode pač stvar poslancev, da dodajo, kar je Stürgkhovemu govoru manjkalo. Oglasilo se je več kot 30 govornikov k besedi. Zato je trajala razprava že cel minuli teden in bo nemara še cel tekoči teden.

Zanimivo je, da je prišel prvi po ministrskem predsedniku do besede slovenski štajerski poslanec dr. Korošec. Njegov govor prinašamo na drugem mestu dobesedno po brzopisnem (stenografičnem) zapisniku. Za njim je govoril načelnik nemške narodne zveze, poslanec dr. Groß, ki je prvi del svojega govora posvetil izvajanjem dr. Korošca ter jih hotel izpodbiti, kar pa ni šlo. Govornika Čehov sta bila dosedaj Stanek in dr. Kramar, za Hrvate pa je govoril dr. Čingrija. V imenu krščanskih socialcev je dr. Slegel hudo napadal nemško svobodomiseltvo zaradi izgovorov nemške fakinaže v Gradcu proti katoliškim dijakom.

O čem se bo po tej razpravi razpravljalo, to določi seja načelnikov, ki se skliče sredi tega tedna. Večinske stranke bi rade, naj pride v pretres davčni načrt, a Rusini se upirajo, češ, da morajo prej miniti v Galiciji deželnozborske volitve in se jim dati v novem deželnem zboru izboljšani volilni red.

V proračunskem odseku je podal finančni minister poročilo o dosedanjih izdatkih za vojaške odredbe. Na našo državno polovico odpade doslej okrog 167 milijonov. Kako se bo svota pokrila, še ni jasno. Dober vzgled nam je dala Nemčija, kjer bodo pokrili izredne vojaške izdatke z enkratnim vojnim prispevkom bogatejših slojev, ne izvzemši vladarskih hiš. Tudi pri nas bi bil ta način, ki bi bil lahko izvedljiv in socialno pravičen, dober.

Politični ogled.

— **Naš cesar.** Med avstrijsko in bavarsko vladarsko hišo vladajo že od nekdanj najprisrčnejše razmere. Obe vladarski rodbini — bavarska se imenuje rodbina Wittelsbah — občujeta zelo prijateljski med seboj. Da se to razmerje zopet potrdi, bo obiskal bavarski princ-vladar s svojo soprogo dne 3. junija na Dunaju našega cesarja.

— **Slovensko-Hrvaško.** Na Goriškem se vršijo priprave za bodoče deželnozborske volitve. Liberalna Županska zveza za sežansko glavarstvo je zbrala za svoja kandidata huda liberalca Muho iz Lokev in pa Nemca iz Nabrežine. Posebno Nemeč je znan kot svobodomislec. Tudi dva precej visoka uradnika se potegujeta za ti dve kandidaturi. V trgih pa kandidira tržaški advokat dr. Gregorin. Goriški liberalci so tako slabi, da niti nimajo med seboj sposobnega moža za kandidata in so si morali izposoditi liberalca iz Trsta. — Stranka prava, s katero so združene tudi slovenske politične organizacije, se je na Hrvaškem razcepila. Dr. Horvat, dr. Bošnjak in dr. Milobar so z mažaroni sklenili tajno pogodbo, da bodo v slučaju izvolitve v sabor podpirali mažaronsko vladu. V to svrhu so dobili tudi od vlade denarja za svoje tiskovno društvo ter se s silo polastili pravaškega glasila „Hrvatska“. Oni pravaši, ki se nočejo dati podkupiti, ostanejo zvesti dosedanjemu voditelju pravaške stranke, dr. Mile Starčeviću. Načrt, po katerem se je stranka razcepila, so naredili nekateri mažaronski politiki in uradniki. V spomenici, ki so jo izročili v Budimpešti, se glasi: Ogrska vlada naj da deželni vladi hrvaški na razpolago potrebno svoto denarja, ker se na Hrvaškem z denarjem lahko vse doseže. Žal, da je to resnica. Le malo jih je, ki ne pripognejo svojih kolen pred mažaronskim zlatim teletom. — Listi poročajo, da je ban Cuvaj naznanil ogrskemu ministrskemu predsedniku Lukaču svoj odstop, katerega pa ta še ni sprejel, ker se baje vlada še ni odločila, kdo bi bil Cuvajev naslednik.

— **Deželni zbor.** Pretekli teden so bili zastopniki vseh avstrijskih učiteljskih društev na Dunaju, kjer so pri ministrih prosili, da se naj dohodki novih davkov uporabijo tudi za zvišanje njihovih plač. Učiteljske zastopnike je sprejel tudi ministrski predsednik grof Stürgkh. Ko ga je štajerski učiteljski zastopnik prosil, naj dela na to, da se štajerski deželni zbor skliče edino v ta namepi in s tem dnevnim redom, da se odkažejo učiteljem višje plače, mu ministrski predsednik ni odgovoril. Pač pa je rekel, da bo storil vse, da začne štajerski deželni zbor v jeseni delovati. Ako pa se tudi njemu ne bi to posrečilo, potem bo treba misliti na nove volitve, ki naj ustvarijo drugo podlago za pogajanja. Iz tega sledi, da se bo na jesen z dež. zborom naredil še en poskus, mogoče zadnji ali pa še tudi ne zadnji.

— **Nizjeavstrijsko.** Nizjeavstrijska Kmečka zveza je imela v nedeljo, dne 18. maja, svoj občni zbor. Zveza šteje 68.000 članov ter se razteza po vseh 1600 nizjeavstrijskih kmečkih občinah, pa tudi po mestih in trgih ima dosti članov. Katoliško razumništvo podpira po svojih močeh delovanje te organizacije. V pretečenem letu je dala ta Kmečka zveza svojim članom 10.285 nasvetov v pravnih zadevah in na ta način zadržala mnogo pravič ter prihranila kmetom mnogo

stroškov. Na obnem zboru se je sklenilo, v bodoče preskrbeti članom pravno varstvo, to je brezplačno posredovanje v sodnijskih zadevah. Nižjeav. K. Z. je imela l. 1912 186 shodov. Njena zasluga je tudi, da je ime „kmet“ na Nižjem Avstrijskem v javnosti zopet prišlo do veljave in spoštovanja. K. Z. je imela 191 tisoč kron dohodkov in 134.163 K izdatkov. Iz tega je razvidno, kaj premore dobra organizacija, ki temelji na verski podlagi. Tudi naša Kmečka Zveza bi še mnogo lepše napredovala, ako bi vsak spodnještajerski slovenski kmet storil svojo dolžnost ter se pridružil tej najmočnejši slovenski politični organizaciji na Spodnjem Stajerskem. — Na Dunaju je prišlo pretečeni teden do hudih pretepev med nemškonacionalnimi in židovskimi vseučiliščniki. Voditelj (rektor) vseučilišča je ostro nastopil proti nemškimi pretepačem in je prepovedal dijakom, nositi društvene čepice in značke.

— **Ogrsko.** Pravda Lukač - Desi še ni končana, a že poročajo listi o novi politični kupčiji med vlado in stranko večine. Ministrstvo za deželno brambo je kupilo posestva grofov Vladimira in Nikolaja Zichy za 4.090.000 K, da tam zgradi vojaško strelišče. Od te skupine je dobila blagajna večinske stranke za volilni sklad cela 2 milijona. Tako znajo Madžari gospodariti z davčnim denarjem. — Ogrski tovarnarji orožja in strojev so se odločno uprli vladni nameri, ustanoviti na Ogrskem tovarno topov, ker se boje, da bi jim tovarna odjedla del zasluzka. Vlada pa se na njih želje noče ozirati.

— **Nemčija.** V Berlinu v cesarski palači se je vršila dne 24. maja poroka edine hčere nemškega cesarja, princezinje Viktorije Lujize, s princem Ernstom Avgustom Kumberlandskim. Poročnih slovesnosti se je udeležil tudi angleški kralj s kraljico ter ruski car. Oba vladarja sta bila sprejeta z velikimi častmi. Ob dohodu ruskega carja je bil kolodvor in vse ulice, po katerih se je peljal car, strogo zastražene. Noben tujec ali civilno oblečen človek ni smel v bližino. Oblasti so se bale anarhistov, da bi isti izvršili napad na carja. Radovedneži so se spravili na strehe, od koder so ozledovali slavnosti sprevid. Poroke in vseh slovesnosti, ki so se ob tej priliki vršile na nemškem cesarskem dvoru, se je udeležilo tudi mnogo nemških knezov in veljakov. Le noben član avstrijske vladarske hiše ni bil povabljen, kar gotovo ni dobro znamenje za toli hvalisano prijateljstvo Nemčije z Avstrijo. Vkljub temu pa se avstrijski nemški listi zelo trudijo, te nemške slavnosti opisati kolikor mogoče obširno in sijajno. Drug z drugim tekmujejo, kateri bi lepše in sijajnejše opisal vse podrobnosti. Čudno domoljubje preveva uredništva avstrijskih nemških listov. Če se vrši poroka kaknega člana avstrijske cesarske hiše pa so poročila avstrijsko-nemškega časopisja zelo skromna.

— **Rusija.** Med tem ko se skoro vse evropske države nahajajo v vedno slabšem gospodarskem položaju, ko izkazujejo državne blagajne v Italiji, Nemčiji, Franciji itd. vsako leto velike primanjkljaje, je gospodarsko stanje ruske državne uprave izborna. Letos ima ruska državna blagajna 391 milijonov rubljev preostanka. O Rusiji, ker je slovanska država, pišejo nemški listi, da ima najslabše gospodarstvo. Stevilke pa govore o gospodarstvu Slovanov čisto drugače.

— **Italija.** V Rimu so prišli na sled veliki goljufiji. Pri stavbi velikanske pravosodne palače, ki bo stala državo 8 milijonov kron, sta se dala 2 poslance podkupiti od stavnih podjetnikov za 400.000 lir (po naše kron) in sta za to poskrbela, da se je oddala stavba za 2 milijona višje dotičnim podjetnikom, ki so ju podkupili. Preiskovalna komisija je dognala še več enakih goljufij. Oba liberalna poslanca, ki sta državo oškodovala za več milijonov, pa še niti kaznovana ne bosta. Take razmere so tam, kjer imajo glavno besedo liberalci. Goljufije, brezvestnost in tatvine so v liberalnih strankah stalno na dnevnem redu. Kjer ni vere v Boga, tudi ni poštenja!

— **Francosko.** Zadnja leta se cela Evropa silovito oborožuje. Vse države kupujejo topove in orožje, stavijo nove bojne ladje in pomnožujejo vojaštvo. Na Francoskem se že več mesecev sem pečajo z mislijo, vpeljati nazaj 3letno vojaško službo. Sedaj imajo 2letno. Ker hočejo armado za vsako ceno pomnožiti, je treba pridržati še tretji letnik v službi S tem se peče francoski državni zbor. Večina Francozov je za ta načrt. Mnogi, zlasti socialisti, pa ž njim niso zadovoljni. Na več krajih je prišlo do velikih nemirov proti uvedanju 3letne vojaške službe. Po nekod so se teh nemirov udeležili tudi vojaki. Kolovodje teh protivojaških nemirov so prijeli. Pravijo, da jih bodo vtaknili v kazenske kompanije in jih poslali v Afriko, delat pokoro. V raznih garnizijah je nastal med vojaštvom pravcati punt. V mestu Comerey se je pri 65. pešpolku spuntalo čez 500 vojakov, ki so razsajali po vojašnici, prepevali socialistične pesmi, vsklikali proti vladi in grozili svojim predpostavljenim. Celo med častniki se širi agitacija proti 2letni vojaški službi. Pri 65. pešpolku so degradirali (odstavili) 13 častnikov. V Toulu se je uprlo 2500 vojakov. Pri 122. pešpolku v Parizu so se vojaki kar v celih četah spuntali. Nek trobentač je na najživahnejši ulici s trombo klical vojake k uporu. Major, ki se je blizu izprehajal, je vrzel trobentača ob tla. Drug vojak je napadel majorja, ki je iztrgal nekemu vojaku puško in je z isto podrl napadalca na tlak. Listi poročajo, da se je bati po celi Franciji resnih nemirov. Francoska je gnezdo liberalizma, anarhistov, svobodomiselnosti in socialistov. Francozi nočejo poznati ne križa ne Boga. In kjer ni vere, tudi ni miru, ne blagoslova. Svobodomiselnostni duh preveva tudi armado, liberalizem oropa tu-

di vojaka ljubezni do domovine, od tod tudi sedanji nemiri. V nedeljo so nameravali socialni demokratje prirediti v Parizu velikanski protestni shod proti 3letni vojaški službi. Vlada je shod prepovedala. Radi tega je prišlo dne 23. maja v francoskem državnem zboru do velikih nemirov. Socialistični poslanci so razgrajali, vpili in tulili proti večini in vladi. Še-le čez več časa se je mir zopet polegel. Triletna vojaška služba pa bo kljub vsem nasprotstvom skoro gotovo sprejeta.

— **Japonsko.** Iz japonskega glavnega mesta se poroča, da je cesar (mikado) zelo nevarno obolel na pljučnici. Mikado je zelo šibke postave in že od nekdanj rahlega zdravja. Radi tega se japonsko ljudstvo, ki svojega vladarja zelo ljubi, zelo boji za njegovo življenje. V Tokiu in drugih mestih na Japonskem so vsled cesarjeve bolezni prepovedane vse veselice. Cesarja lečijo 4 zdravniki, med temi 1 Avstrijec. — Novejša poročila pravijo, da se je stanje cesarju malo izboljšalo in da zdravniki upajo, da ga ohranijo pri življenju. Od vseh strani Japonske prihajajo ljudje v glavno mesto poizvedovat o mikadovi bolezni.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

1. nedelja: 3. po Biakoštih, Juvencij.
2. ponedeljek: Marcolin, mučenec; Ekazom.
3. torek: Klotilda, kraljica.
4. sredo: Francisek Kar; Kvirin.
5. četrtek: Bonifacij, škof.
6. petek: Norbert, škof.
7. sobota: Robert opat.

Iz učiteljske službe. Na dverazrednici, tretji plačilni razred, v Selah je razpisano mesto nadučitelja; prošnje do dne 31. t. m. — Na enorazrednici v Resniku, drugi plačilni razred, je oddati mesto učitelja-voditelja; prošnje do dne 5. junija. — Na štirirazrednici v Kapli pri Arvežu je oddati službo učiteljice; prošnje do 14. junija. Na 3razrednici na Dobrni, drugi plačilni razred, je oddati službo učitelja ali učiteljice; na šestrazrednici pri Sv. Pavlu pri Preboldu, drugi plačilni razred, je razpisano mesto učiteljice; na šestrazrednici v Trbovljah, tretji plač. razred, je oddati služba učitelja; prošnje do dne 25. junija; na štirirazrednici v Slovenjgradu, prvi plačilni razred, je razpisano mesto učitelja; prošnje do dne 20. junija.

— **Nova knjiga.** Izšel je II. zvezek izbranih spisov Petra Bohinca v zalogi Tiskovnega društva v Kranju. Obsega 6 kaj ljubkih pripovedi, ki se, kakor vsi Bohinjevi spisi, odlikujejo po lepi vsebini in po krasnem slogu. Cena vezani knjigi 1 K, nevezani 60 vin. Občinstvu, posebno dekliški mladini, knjigo prav toplo priporočamo.

— **Koledar Kmečke Zveze.** Kakor smo že poročali, izda Kmečka Zveza za prihodnje leto 1914 svoj koledar, ki bo velike važnosti za člane Slovenske Km. Zveze. Ta žepni koledar izide letos meseca oktobra. Člani Slovenske Kmečke Zveze, ki plačajo za leto 1913 udnine 1 K, dobijo koledar zastonj. Kdor koledar takoj naroči in pošlje denar naprej vsaj do 1. julija t. l., ga dobi tudi za 1 K. Pozneje bo stal koledar 1 K 50 vin. Koledar se naroči in plača v tiskarni Sv. Cirila v Mariboru. Somišljeniki, agitirajte za koledar! Zbirajte naročnino in pošljite jo do 1. julija t. l. tiskarni Sv. Cirila! V vsaki hiši, kjer je „Slovenski Gospodar“, naj bo tudi ta koledar! Te dni pošljemo na zaupnike K. Z. oklice za nabiranje udnine in nabiralne pole. Kdor pomotoma ne bi dobil oklicev, naj piše K. Z. po-nje.

— **Pozor slovenski župani!** Nemški Šulferajn pošilja na naša županstva in razna društva prošnje za podporo. Naši nasprotniki so res skrajno predrzni. Ni dovolj, da ustanavljajo v naših krajih nepotrebne samonemške šole in pošiljajo k nam strastne nemško-nacionalne učitelje, sedaj bi še radi imeli od nas denar! Slovenski župani, kar v koš s temi nemškimi prošnjami ali jih pa raztrgajte na kosce!

— **Lepa evharistična slavnost na Španskem.** 4. maja je bilo po vseh španskih mestih skupno sv. obhajilo otrok. V Madridu (glavnem mestu Španske) so imeli otroci slovesno procesijo, na kar so prešli skupno sv. obhajilo. Pa tudi po vseh drugih mestih so bile ob tej priliki razne slovesnosti. V Kordobi so meščani razsvetlili na večer celo mesto. Pismo sv. Očeta o obhajilu otrok se nikjer tako lepo ne izpolnjuje kakor ravno na Španskem. Tudi v tej deželi se polagoma otrešajo liberalcev, ki so enaki ljudem, ki pri nas po „Narodnem Listu“ in „Slovenskem Narodu“ zaničujejo verske svetinje.

— **Dragocen rožni venec.** Laški milijonar Verano je naročil pri zlatarju Forensu v Benetkah dragocen rožni venec iz čistega zlata, biserov in zlahtnih kamenov, katerega bo podaril sv. Očetu.

— **Nadvojvoda Karol v bolnišnici.** Nadvojvoda Karol in nadvojvodinja Cita sta obiskala na Dunaju bolnišnico neozdravljivih. Visoki par je v spremstvu prednice obiskal več bolniških dvoran in tlažil nesrečne bolnike, ki so se veselili tega nenavadnega obiska.

— **Italijanska kraljica kot bolniška strežnica.** Italijanska kraljica Jelena, hči črnogorskega kralja, je pred nekaj dnevi prisostvovala očesni operaciji kot bolniška strežnica. Med operacijo je držala ves čas mlado deklico, katero so operirali. Nato je bila prisotna tudi pri operaciji nekega „škilastega“. Pri odhodu je obljubila, da bi rada prisostvovala tudi pri kakih težkih operacijah.

— **Svobodomiselnici kličejo katoliške redovnice nazaj.** Pariški meščani zahtevajo od mestnega sveta, da iz gmotnih in pravnih ozirov pokliče zopet katoliške usmiljene sestre v bolnišnice. Nabrali so že nad 80.000 podpisov. „Slovenski Narod“ in „Narodni List“ vedno zabavljata proti katoliškim „nunam“; francoski liberalci pa so tekom nekaj let prišli do prepričanja, da se požrtvovalnost katoliških redovnic ne da zamenjati.

— **Nestrpnost liberalnih učiteljev** je vedno hujska. „Učiteljski Tovarš“, glasilo slovenskega liberalnega učiteljstva, napada v 17. številki nadučitelja v Mozirju, g. Praprotnika, ker je predaval o sadjarstvu na zborovanju nekaterih naših izobraževalnih društev in ker sta se o teh predavanjih „Slovenski Gospodar“ in „Straža“ pohvalno izrazila. To je v očeh liberalnih učiteljskih nestrpnih strašen greh! Učitelj bi moral dandanes, če hoče biti po liberalnem vzorcu res vzor-učitelj, 1. hujskati in zabavljati vse dni svojega življenja čez katoliško misleče Slovence; 2. govoriti in hujskati samo na liberalnih shodih; 3. pisati samo v liberalne časopise; 4. zahtevati vedno višje plače; 5. izpodkopavati upliji duhovnikov, naših poslancev in drugih voditeljev, in 6. družiti se z nemškutarji, sociji in vsemi drugimi sovražniki slovenskega ljudstva, samo s „klerikalci“ ne. Učitelj, ki ima te lastnosti, je pri liberalcih v čisljih, drugi ne! Omejeni ljudje so to!

— **Pavel Kunšak -- obsojen na vislice.** Porotna obravnava proti Kunšaku, ki je na Dunaju umoril socialno-demokratskega poslanca Šumajerja, se je vršila prejšnji teden pred dunajskimi porotniki. Porotnikom je bilo predloženo samo eno vprašanje zaradi zavratnega umora. Porotniki so soglasno spoznali Kunšaka krivega. Sodišče je razglasilo razsodbo na podlagi porotniškega pravoreka. Po zakonu je bil Kunšak obsojen na smrt na vislicah, a je priglasil pritožbo ničnosti. — Obravnava je pokazala, kako surovo postopajo socialni demokratje z delavci, ki niso njihovi pristaši. Kruh jim odjedajo povsod, ne trpijo jih v delavnicah, nahujskani po svojih voditeljih, ki so skoro sami židje, napadajo svoje tovariše, ki so drugega mišljenja. Taka je socialno-demokratska ljubezen do ubogega delavca!

— **Prostozidarstvo v laški armadi** se širi vedno bolj. Zato so se posvetovale merodajne osebnosti v Rimu in priznale, kako velika nevarnost preti državi, če bo prostozidarstvo zlasti med častniki tako napredovalo. Celo veri sovražni časopisi so isto izrazili. — Prostozidarstvo se je pri zidavi sodnijske palače v Rimu (glej politični ogled!) močno oškodovalo in izgubilo veliko ugleda, a kljub temu gotovi ljudje ne spoznajo slepih ciljev svobodomiselnih sleparjev. Še-le laška zbornica je na to nevarnost opozorila in storila primerne korake, da se tej kugi v laški armadi postavi jez. V francoski armadi je vlada pripustila, da so socialni demokratje in liberalci širili svoje pogubne nauke med vojaštvo, kakor se jim je zljubilo. In sedaj se punta francoska armada svojim predpostavljenim!

— **Vojaška revolucija.** Z nekakim strahom gleda vse na Francosko. Vojaki se upirajo. Poročamo o tem v političnem ogledu. Najprej so se vladni krogi upirali Bogu, sedaj se vojaštvo upira vladnim krogom. Božji mlini meljejo počasi, a gotovo!

— **Avstrijski častniki v Odrinu.** List „Militärische Rundschau“ poroča, da je bolgarska vlada dovolila, da sme 6 avstro-ogrskih častnikov iti v Odrin in proučiti tam način, kako se je ta velevažna in močna trdnjava zavzela. Častniki so že odpotovali v Odrin. V tem odposlanstvu so po en zastopnik generalnega štaba, ženijskih, topničarskih, trdnjavijskih in pijonirskih čet. V Odrinu ostanejo častniki 14 dni.

— **Hrvaški junak povzdignjen v plemiški stan.** Cesar je generalnemu majorju Juriju Mihalčiču podelil plemstvo s pridevom „Stolac“. General Mihalčič je edini avstrijski častnik, ki je odlikovan z zlato svetinjo za hrabrost. Mihalčič je oni junak, ki je dne 19. avgusta 1878 z neprimerno drznim činom rešil avstrijsko posadko v Stolacu v Hercegovini gotovega pogina. Bosanski vstaši so avstrijsko posadko v Stolacu — 1 bataljon 32. pešpolka — popolnoma obkolili. Obleganje je trajalo več dni. Vojaki niso imeli ne živeža ne vode več. Položaj posadke je bil naravnost obupen. Poveljnik trdnjave je dne 18. avgusta zvečer sklical posadko ter vprašal, če se kdo oglasi prostovoljno, da ponese poročilo o položaju posadke v Mostar in privede pomoč. Oglasil se je častniški namestnik, Hrvat Jurij Mihalčič. Preoblekel se je v obleko turškega vojaka, oborožil s turško puško, samokresom in arabskim mečem. Zvečer, ko se je stemnilo, so spustili Mihalčiča po vrvi skozi okno iz trdnjave. Mihalčič se je splazil v turški tabor, vodil Turke za nos, se grel in jedel z njimi, zabavljal čez Švabe, a nihče ga ni spoznal. Večkrat se je imel boriti s sovražniki, slaba mu je predla, bil je mnogokrat v smrtni nevarnosti, a končno pa je vendar došel v jutro dne 19. avgusta v Mostar. Patrulja 33. lovskega bataljona ga je vjela, misleča, da je vstaš. Ko je grede s patruljo živžaje korakal mimo avstrijskega častnika, je ta dejal: „To je pa res čuden ustaš, ki žvižga dunajski valček“. Vojaško poveljstvo v Mostaru je nato takoj odposlalo močan vojaški oddelek v Stolac. Posadka je bila rešena. Mihalčič je poleg zlate svetinje za hrabrost dobil tudi šaržo poročnika. Sedaj je prideljen kot generalmajor okrožnemu poveljstvu deželne brambe v Požunu na Ogrskem.

— **Polanško obsojen.** Znani Ivan Polanško, ki je poneveril pri Zadružni Zvezi, oziroma pri Jadranski banki, 40.000 K, je bil dne 26. t. m. pred ljubljanskim